

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:

Egész évre 50 Lei, félévre 25 Lei, negyedévre 13 Lei.

Egyes szám ára 1 Lei.

Felelős szerkesztő:

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.

Telefonszám: 34.

Megjelenik minden vasárnap.

KRÓNIKA.

Romániában nyílt kormányválság van. Az ellenzék és a szászok kivonultak a parlamentből. Ennek dacára a kormány pártja végzi tovább munkáját: csinálja a törvényt és szavaz, mintha minden a legnagyobb rendben volna. Pedig, hogy nincsen rendben a kormány szénája, azt a legjobban bizonyítja az, hogy a kormány minden követ megmozgat pozíciójának megerősítésére. Nem azért, mintha valami rendkívüli államérdek fűződne kormányon maradásához, hanem azért, mert a kormány tagjainak fűződik ahhoz érdeke, hogy ők maradjanak továbbra is ott.

*

A parlament megszavazta az erdélyi agrár reformot, amelylyel a kormánynak nyíltan bevallott célja az, hogy megszüntesse azt az „igazságtalanságot“, hogy eddig a magyarok és szászok a románság rovására (?) inkább hozzájutottak a földhöz. Az egyenlőség eszméjét szolgálni mindenesetre szép, de olyan módon szolgálni, hogy a nemzeti kisebbségek kulturális és gazdasági érdekeinek háttérbe szorításával a nagy nemzetnek szerezzenek előnyöket, nem tartjuk helyénvalónak. Mert az egyszerűen nem egyenlőség.

*

Anglia közvéleményét az ir kérdés foglalkoztatja. A maroknyi irek megbizottja: De Valerea és az Angol világbirodalom első minisztere: Lloyd George egy asztal mellett tárgyalnak és együtt keresik azokat a módokat, amelyek alapján az ir nemzetiségi kérdések megoldhatók. Ugy látszik, Anglia már megértette, hogy a 20-ik század harmadik évtizedében idejét multa az az elv, hogy a nemzetiségi állam népkisebbségeit elnyomottakként kezeljék és létérdekeivel ellenkező rendelkezéseket oktrojáljanak rá. S ezt meg kell, hogy értsék mások is.

*

Harding sürgeti a leszerelést. Az államok, az igazi békét óhajtók, minden figyelmüket Wasington felé fordítják: onnan várják a jövő nyugalmanak kiindulását. Nem sok jót remélünk ettől a konferenciától sem, hiszen az eddigiek során is eléggé kiderült, hogy öncél és hatalmi érdekek megvédése vezette a győzöket a legyőzöttekkel szemben. Nem lehet egyszerre két urnak: az önzésnek és az igazságnak szolgálni.

Uj aprópénz. Hír szerint a pénzügyminiszter egy svájci cégtől mintegy 20 millió lei értékű aprópénzt rendelt és pedig 50 és 25 bani-sokat, melyekből az első szállítmány már októberben átadandó Romániának.

A Magyar Szövetséget

és annak vezető embereit egyre élesebben támadja a román sajtó és a román érdekek szolgálatában álló egy-két magyar sajtó-organum. Nem érthetjük, miért okoz ez a megmozdulás ilyen aggodalmaskodást? Az erdélyi magyarság egy hosszú passzivitás után, nyíltan, becsületesen állott ki a porondra és a magyar embert jellemző őszinteséggel jelentette ki: sem többet, sem kevesebbet nem akarunk a sorstól kijelölt új hazánk keretein belül, csupán annyit, amennyit a gyulafehérvári román nemzetgyűlés — anélkül, hogy kértük volna — megígért és amennyit a békeszerződés a minket nemzeti kisebbségül utódló Romániára kötelességül kirott. Tudjuk, hogy a nyílt kilépés, ez a millió hang, de egyszavú állásfoglalás fáj. Talán nem számítottak arra, hogy az erdélyi magyarság ilyen hatalmas és egységes kilendülésre képes s hogy azon a ponton, amelyen nemzetiségünket, kultúránkat és gazdasági érdekeinket kell megvédelmeznünk, félre tudjuk tenni a kicsinyes pártérdekeket és abba tudjuk hagyni a társadalmi osztályaink közötti kakasviadalt. Tévedtek. Nehéz valamit megértetni az olyanokkal, akik elfogultak, vagy akiknek munkáját az önérdék vezeti; de azért ide írjuk álláspontunkat: mi megéreztük már, hogy a társadalom osztályai közötti küzdelem: *egyetemes emberi küzdelem, amelyben mi, mint magyar nyelvű és nemzetiségű román állampolgárok kell, hogy részt vegyünk, mert csak így biztosíthatjuk fennmaradásunkat.* Ezt meg kell éreznie mindenkinek. És azt is meg, hogy mi a törvények szilárd alapján állunk, amelyet nem lehet kihuzni talpunk alól, bárhogy is akarják körül ásni a Magyar Szövetség alapját. A megosztásra irányuló törekvésük is hiába való. A székelység multja és kulturája a magyarság egyetemes multjába és kulturájába kapcsolódott bele mindig. Eddig is karöltve haladtunk a történelem útjain, ezután is együtt kell haladnunk. Ha a szászok szükségét érzik a magyarsággal való együttthaladásnak, százszor inkább kell, hogy érezzék ezt a *székelyek.* Nem kételkedünk, de sőt, erős a hitünk, hogy a székelység becsülettel fog visszautasítani minden olyan kísérletet, mely az erdélyi fajtestvéreitől való elválasztásra irányul.

—k.

Nehéz jövő előtt

állunk. A gazdasági élet normális rendje már régen felbomlott. Mezőgazdaságunkban az állatki-vitel elé tornyosult nehézségek az állatárak nagyarányu csökkenését vonták maguk után. Mint-hogy a legelőkhön fogytán levő élelem, a takarmány és szénatermés csekély mennyisége nem áll arányban az állatállomány számával, ós zse elviselhetetlen helyzet mutatkozik a mezőgazdák részére. Gabonatermésünk is jóval alább van a középben, hisz e vármegyében a hivatalos becslés 4:2 mázsát mutat kat. holdanként, ami miatt a behozatal előbbi arányát meg kell kétszereznünk, hogy a kenyérmagvakban a szükségletet fedezhesstük. A többi székel vármegyékben sem ró-

zsás az állapot. Háromszéken a gabonatermés még a miénk mögött is elmaradott. Hozzájárul a nehézségekhez az általános pénzhiány, mely miatt ugyszólva megállott a kereskedelmi forgalom. A néptömeget alkotó kisgazdaosztály a pénzhiányában tartózkodik mindenféle beruházástól; ipari behozatalunk a minimumra süllyedt, kivitelünk egyáltalán nem jöhet számba, oly csekély. következkéskép az ipari polgárság is a válság napjait éli s csak a munkatóke az, ami tartja benne az életet. Soha ilyen veszedelmes gazdasági csőd előtt nem állottunk, mint ma, melynek nagyságát emeli az általános európai gazdasági válság, az országok belső életében mutatkozó politikai bizonytalanságok, továbbá a normális gazdasági rend utjain felmerülő akadályok, mint az anyagihiány, vagy tulbőség, mint pl. nálunk jelenleg az állatállományban.

Mindez azért van, mert egy hatalmas világégés után vagyunk, hol az emberek tehetségével felőrlődött a gazdaság minden alapja. Nemcsak a gyapját vettük le a közgazdaság testének, hanem mélyen belenyultunk annak testébe és felforgattuk ott a vérkeringést is. Olyan az egész közgazdaság, mint a hosszas betegségből fellábbadott ember, ki elhagyva ágyát, alig képes egyetlen lépést tenni, azt is csak úgy, ha kétoldaltól ölelve tartja valaki. Így van minden ország, így vagyunk mi is. Európa a civilizált emberiséggel és előhaladott közgazdasági állapotával hazard játékot űzött. Minden ország lutrira tett mindent: népet és vagyout. Egyaránt bekanalazott a kis és nagy emberek zsebébe, a közvagyonba és harácsol meg nem engedett módon, míg összeesett, mint az az ember, kinek testéből kioperálják az idegeket.

Régi igazság, hogy a közgazdasági életet nem lehet különböző rendeletekkel szabályozni, legfőnnebb csak irányítani. A gazdaság sokréttű épületében a legmesszebb menő szabadságok érvényesülésével lehet csak előre vinni az emberek egyetemes jegecesedő közvéleményét. A mostani gazdasági helyzet egy lábbadozó beteghez hasonlít, melynek erősítő gyógyszerekre van szüksége, hogy minél hamarabb lábba kapjon és jár-hasson a maga lábán.

Hiszem, hogy a kormányon ülő férfiaknak nem csekély gondot okoz az állapotok szanalása. A nagy gondnak tulajdonítem, hogy nem minden intézkedés hordja magán a gyógyító hatrom jellegét. Ezt kívánni sem lehet, hisz nemzeti és gazdasági vonatkozásokban konglomerát összetételek vagyunk különböző igényekkel. Az irányítások tehát nem is lehetnek minden tekintetben kifogástalanok, ha azokat a legjobb indulat is vezeti. Azonban egyben tévedés van s a tévedés könnyen végzetes lehet. Erre a tévedésre csak könnyű hasonlattal mutatok rá: a beteget ne ott kezdjük gyógykezelné, amely állapotot betegségbe esésekor mutatott, mert ez javulást nem hoz, hanem abban az állapotban, amelyet a lábbadozás óráiban mutat. A betegnek lábbadozó állapotában vérkeringését elősegítő táplálékot ad az orvos. Betegségéből feltápáskodó közgazdasági életünknek is van vérkeringése, melynek táplálékot kell adnunk. E vérkeringés: az export és import. Ezek biztosítása a kötendő kereskedelmi szerződések révén lesz a gyógyszer, mely néhány év alatt normálisabb állapotokat teremt és meg-

nyugvásokat hozhat minden népnek. S ha ez nem jön hamar, bizony rettenetesen nehéz jövő mered felénk.

Gál Imre.

Baj az élet, Uram!

Ezt hajtogatta a minapában egy székely bácsi, amint beszédbe elegyedtem vele. Manapság mindenki ezt mondja: a gazdálkodó, az iparos, a kereskedő, a köz- és magántisztviselő, egyszerűen mindenki, aki becsületes munkával izzadja ki a Sömmiből a Mindennapit. Miért? Mindig így volt. Mindig ezt mondtuk. Volt is rá okunk mindig, mert: mindig beteg volt az élet. De most sokkal betegebb, mint régen volt. Nem gyógyította meg sem a háború, sem a béke. Orvosokat kellene melléje állítani: csoda-doktorokat, akik rászorítsák kezüket lázasan lüktető pulzusára, akik biztos tudással kitapogassák a kóros tüneteket, akik beesület és lelkiismeret injekciókat fecskendezzenek testébe napról-napra, óráról-órára és a hivatásának tudatában levő orvos lelkiismeretességével operálják a tisztességtelenséget. És Krisztus-emberek kellenének, akik lelkekben az emberszeretettel, kezükben az igazság korbácsával járjanak a népek sorsát intézők között és kikorbácsolják onnan a nem hivatottakat, mint Krisztus a kufárokat a jeruzsálemi templomból. Mert sokan vannak az elhívottak között, akik nem kiválasztottak, hanem álpróféták, akiknek nem az élet bajának enyhítése, hanem egyéni érdekeik megvédése a cél. Önzéssel pedig nem lehet meggyógyítani a beteg életet.

—k.

Válasz

„Az egységes állami népoktatás“ című cikkre tett észrevételekre.

Folyó hó 10 iki számunkban „Az egységes állami népoktatás“ címen Orbán Jánostól megjelent cikkkel kapcsolatban — minthogy abban Gyerkos Mihály személye ellen irányu támadást látott — a következő helyreigazító nyilatkozat közlésére kértünk fel:

Orbán János székelykereszturi plebános, az udvarhelymegyei állami tanítók ez évi május hó 12 én tartott gyűlésén: „Az egységes állami népoktatás“ ról tartott, s a „Székely-Udvarhely“ c. helyi lap által közölt beszédemmel foglalkozik a „Székely Közélet“ 29-iki számában.

Sajnálatos, hogy elvek érdekében tett reflexiójában és további fejtegetéseiben személyes lekicsinyléseket vesz be argumentumok gyanánt, s így összes mondanivalójából kilátszik, hogy felszólalása nem annyira az iskolák és tanítók érdekére, mint inkább az egyház javára irányuló. Épen ezért lehetetlen állításával és messzemenő, de végeredményében mindenáron saját álláspontját kifejező következtetéseivel érdemlegesen foglalkozni.

Mindazonáltal kijelentem, hogy sem én nem voltam és vagyok, sem az általam ismert tanítók nagy tömege nem ellensége a felekezeti iskoláknak, sem ma, sem az előző viharzó időkben, hanem kívántuk és kívánjuk, a magunk eszével öntudatosan gondolkozva, hogy ne csak az iskolai fentartói elvek legyenek ragyogó fényességgel előtérbe állítva, de az elvek realizálásának eszközei is bocsáttassanak az iskola munkásainak rendelkezésére, megélhetésük, családjuk létfenntartásának biztosítására. Miért kell ilyen és ezekhez hasonló szépség-flastromokkal vigasztalni a viaszszalagokat: „Hogy a felekezeti tanítók éheznek (és nem az egyház éhezeti), az az egyház-zaknak fáj elsősorban és mindenki tudja, hogy amit a világkatasztrófa meghagyott az egyházaknak, abból erejükön felül is siettek a tanítók nyomorának enyhítésére“. Minden citátumát és ilyen eredményű fejtegetését Orbán Jánosnak és érdekelt társainak csak elolvasom, de igazán sem meg nem hat, sem törődésre nem készítek, mert mi, tanítók, mindnyájan jól ismerjük a célzatát és a törekvések végeredményét, éppen azért itt is megmondom, hogy a tanítói kar, függetlenül a hivatalos törtétek beavatkozásától, a népoktatás és a tanítói érdekek védelme és fejlesztése végett megyen a maga útján; megszervezi az elcsatolt területeken a magyar nyelvű állami iskoláknál működő tanítók szövetségét, s tömör egy-

séget alkotva veszi kezébe az alkotó munkát az egész vonalon.

Egyetlen felekezeti tanítót sem hívtunk szervezetünkbe és nem is fogunk hívni, de, mint egy képzésű, egy munkamezőn dolgozó társainkat, testületi sorainkban mindig szívesen láttuk és jövőre is odavalónak ismerjük el, egyenlő jogokkal és egyenlő kötelezettségekkel. Az ók csatlakozásuk tehát tisztán egyéni elhatározásuk eredménye, amely nem fájhat sem az egyháznak, sem az autonómiák más birtokosainak, mert ók jobban ismerik és tudják tetteik rugóit, mint rajtuk kívül álló mások.

A ránk vonatkoztatott bolseviszást egy szerűen izléstelenségnek tekintem, amelynek semmi alapja nincsen s ezt csak Orbán Jánosnak azon képzelődése szülhette, hogy a tanítóknak a papi felsőbb hatóság tudta és beleegyezése nélkül sem gondolkodni, sem véleményt nyilvánítani nem szabad, mert, ha ezt megcselekszi, akkor bolsevista.

A magyar oktatásügy kiépítése és a tanítói kar életheti viszonyainak kialakítása érdekében való simán gördülő vitákat készséggel álljuk és meghallgatjuk, azok felett gondolkodóba esünk s egészséges elvi kifejezéseket el is fogadunk; lehetetlen okoskodásokat, támadó élű lesajnálásokat semmire sem értékelhetünk.

Gyerkes Mihály.

IRODALOM.

A „Pásztortűz.“

Reményik Sándor lapja, mely fél évvel ezelőtt sokat ígérően indult el, hogy az erdélyi magyarságnak a sötétben utmutatója, a kétségek között bátorítója legyen, a hozzá fűzött várakozásnak teljesen megfelelt. Folytonos izmosodásával, magvas társadalompolitikai fejtegetéseivel, talpra esett irodalmi cikkeivel, élvezetes szépprózájával és verseivel, időszerű megjegyzéseivel az erdélyi vezető organumok között igen tiszteletreméltó helyet biztosított magának. Pedig reklám nem előzte meg jövetelét. Szerény volt, mint a magyar ember, de nyílt és őszinte. Van határozott iránya, van világnézete, amely a magyarság érzés- és gondolatvilágából táplálkozik. Most, a második félvévküszöbét is — külsejében és belsejében megújodva — csendben lépte át. A július 1-én és 15-én megjelent számai valódi ünnepi számoknak tekinthetők és biztosítéknak nak arra, hogy az ígért programot még fokozottabb erővel igyekszik beváltani. A júliusi két szám, melyekkel a lapnak új kötete kezdődött meg, 128 oldalt ölel fel, ami fényes bizonyítéka a lap körül csoportosult írói gárda erős, céltudatos munkájának. A jul. 1-i számban Kolozsváry Bálintnak, a nagy jogtudósnak „Államosítás“ c. cikke egyenesen a szívekbe markol. Az erdélyi részeknek több mint 25 autonom felekezeti iskolájáról szól, melyeket az államosítás veszedelme fenyeget. Ravasz Lászlónak „A lángész mint képzelt erő“ c. székfoglalója igazi filozofiai mélységről, a tudos sokoldalú elmélyedéséről tesz tanúságot. Hasonló elmélyedés jellemzi Bartók Györgynek „Az igazság világa“ c. cikkét, (a jul. 15-iki számban) mely a nagy bölcselők tanításait világítja meg a tudos készültségével, szem előtt tartva a közönség percipiálási képességét is. Balogh Arthurnak „Uralkodó irányok, eszmék és jelszavak a társadalmi fejlődésben“ c. tanulmánya, melyből a „Nemzetiség“ ról szóló rész jelent meg a legújabb számban, egyenesen nélkülözhetetlen azok számára, akik a társadalmi élet mai utvesztőjében eligazítást keresnek. A szépirodalom barátai az erdélyi neves költők és írók legkiválóbb termékeiben gyönyörködhetnek, amelyek ujszerűek, modernek ugyan, de mégis érthetőek és élvezhetőek. Az igazi értéket képviselő versek sorából is talán kiemelkedik Berde Bária: Köszöntő Fájdalom-Fejedelmre c. verse, mely az újabb költészetnek egyik remek alkotása. Pap Mózesnek „A kapu előtt“ című, a kollegiumi életből vett regénye bizonyára egy csapásra hódítja meg az olvasóközönséget nemcsak tárgyánál, de mai napság ritka, élvezhető stílusánál fogva is. A „Megjegyzések“ c. rovat gazdag kritikai feljegyzéseivel jótékonyan szolgálja az izlés nemesítését. E rovatban Walter Gyula a kritikus messze látásával szól hozzá az Orbán Balázs Irodalmi Társaság eszméjéhez. Akik a nemes veretű, mélyen szántó, de amellet igazi élvezetet nyújtó és érthető irodalom iránt érdeklődnek, azoknak bizonyára kedvenc olvasmánya lesz a Pásztortűz, amely városunkban Bede Gyula kereskedésében állandóan kapható. Egy éltető elemünk van: a kultura, legalább ezt pártoljuk.

B. L.

TERE-FERE.

Kedves Alfa barátom!

Kirándulásunk óta figyelem a postát, sajnos azonban ígért levele még nem érkezett meg. Nem gondolhatom el, hogy oly hosszú idő óta ne írt volna. Vagy elveszett a póstá, vagy igen jól mulatnak otthon, s így ideje sincs írni. Igaz, hallottam, hogy nem fogynak ki a mulatozásból; egyik estély még be sem végződött, már a másikkra tesznek előkészületeket. Nem gondolja, hogy a torlódás soha sem jó? Mindenből csak mértékkel. Még a mulatozásból is. De nem is erről akarok eszmét cserélni magával. Csak értesülést szeretnék kapni a maga révén egy jeles székely írónk: Orbán Balázs emlékének adózó ama gondolatról, mely a székely írókat egy táborba volna hívva tömöríteni, hogy az ő nyomdokán haladva — munkálkodjanak. Az igazat megvallva: először szétnéztem gondolatban, keresve — mit is kellene csinálni, hogy ez minden nehézség nélkül megoldható is legyen és ne csak a pusztában elhangzott szó maradjon.

Bár író nem vagyok, engedje meg, hogy egy kis hozzászólással véleményt mondjak. Az irodalom művelése a Székelyföldön elsőrendű kötelesség. Már most az a kérdés, hogy maga mit ért az „irodalom“ fogalma alatt? Mert az, hogy valakinek nem ismerjük az írói tehetségét — s az mégis tagja lehessen a társaságnak: — ez képtelenség. Székfoglalót tartson az, ki mint író, tagja a társaságnak. Szabodon választott tudományos, szépirodalmi, nemzetgazdasági, költői vagy prózai elbeszélés legyen a székfoglaló munkája — irodalmi értékkel. Szakasztott így. S tudja mit érne el ezzel a létrehozandó Irodalmi Társaság? Azt, hogy az írók aztán dolgozzanak is szorgalmasan. Hol itt, hol ott üti fel fejét az irodalomnak egy új napszámosa, ki eddig ismeretlen volt, s ha a Társaság tömöríti kebelében a munkálkodó szegény írókat: — adva lesz az alkalom, hogy eszmecsere, meg mi egyéb által tehetségük bírálaton essék keresztül. Ez még fokozza az írói munkakedvet — kiváltja a lap-pangó tehetséget is.

Még csak azt akarom megemlíteni, hogy itt a fürdőn rém unatkozom. S eltekintve a sok kellemetlen zaklatástól — no és a drágaságtól is — alig várom a fürdőszézon végét. Képzelve legujabban a halomra gyűjtött Banca Generala bankjegyekkel majdhogy meg nem jártam. Száz leu-t kínáltam egy kiló elsőrendű husért — s nem kaptam hus. Kiderült, hogy e banknóta kiment a forgalomból. Nem jó, ha az ember homokra épít — gondolám, s az sem, ha a központoktól távol üt tanyát...

Válaszát érdeklődéssel várom, barátom. Remélem, pontosabb lesz és nem ad alkalmat arra, hogy gondolatban ne a legjobb véleménnyel legyenek a maga levéliről szorgalmáról.

Üdvözli

Ssalánczyné.

A másolat hitelül: Pont.

HIREK.

Július 23.

Egy ismeretlen székely festőművész címen hosszabb cikket közöl az „Ellenzék“ f. hó 20-iki száma Haás F. Renső kollegiumi tanárról. A cikk írója: az „Ellenzék“ tudósítója a napokban városunkban járva, meglátta a mi festőknek rendkívül fejlett technikával és nem mindennapi színérzékkel megfestett aquarell-jeit, amelyek közül különösen gyermekképei ragadták meg lelkét. Meleg szeretettel ír e képekről és festőjükről: „a gyermekképek“ és „gyermekszemek“ ismeretlen festőjéről, aki — erősen hiszem — csak azért ismeretlen még, mert művészeténél csak szerényesége nagyobb. De előttünk nem ismeretlen, hiszen éppen lapunk volt az első, amely, már a múlt év decemberében rendezett kiállítását megelőzően, felhívta rá közönségünk figyelmét. Nem igen akarták észrevenni, mert nem volt — idegen. Jól esik nekünk, hogy más is észrevette s hogy olyan

vette észre, aki távol él tőlünk s éppen ezért elfogulatlanabban ítélheti meg Haáz F. Rezső művészetét, mint mi, akik őt magunkénak valljuk.

Kinevezés. Dr. Orbán Domokos volt városi orvost, aki annak idején a tisztviselőkkel együtt szolgálatátételre jelentkezett, vármegyeyel másod-orvosnak kinevezték.

Negrutiu F. Emil városi első tanácsos anyakönyvvezetői megbízást kapott.

Értesítés. Szabó András ref. koll. igazgató a néhai dr. Demeter Károly leányának törvényesen kinevezett gyámja. Az érdekeltek jogi és birtokügyekben forduljanak hozzá.

Jegyzői áthelyezés. Márton Jánost, Zetelaka község jegyzőjét Székelyudvarhelyba helyezték át. A község fájdalommal válik meg nagy készségszerű és emelkedett gondolkodású jegyzőjétől, aki három évi lelkiismeretes és komoly munkájával a lakosság osztatlan szeretetét és megbecsülését szerezte meg magának. Helyét Nagy Béla, székelyudvarhelyi jegyző foglalja el.

Közjegyzői iroda áthelyezés. Dr. Göllner Béla székelyudvarhelyi királyi közjegyző irodáját Bulevardul Regele Ferdinánd (Kossuth-utca) 38. szám alá, a postahivatal mellé helyezte át. Hivatalos órák: d. e. 8—12 és d. u.: 14—18.

Az odorheui áll. kő- és agyagipari szakiskola az 1921—22 tanévre az I. évfolyamra IV. és V. elemi iskolai osztályt jó sikerrel végzett tanulókat vesz fel. A VI. elemi vagy II. középiskolai osztályt végzetek a II. évfolyamra nyerne felvételt. Az előjegyzések már folyamatban vannak. Az igazgatóság.

Palló opera-est. Miután az engedély az estély megtarthatására még nem érkezett meg, előreláthatólag e hó 31-én lesz megtartva.

Tanulók felvétele a székelyudvarhelyi r. kath. főgimnáziumba. A székelyudvarhelyi r. k. főgimnázium igazgatósága a következő tájékoztatót közli a tanított szülőökkel: Az erd. rk. Státus igazgatótanácsa a többi magyar felekezeti főhatóságokkal egyetértve elhatározta a jövő iskolai évtől kezdve az egységes középiskola megalkotását. Az új középiskola felső és alsó tagozatra oszlik. Az alsó tagozat tanítás-terve a gimnázium és volt polgári iskola tanítás-tervének egységesítése. A felső tagozat (vagyis a volt gimnázium V. osztályától kezdve) feloszlik gimnáziumi és realszakra, amelyek között hajlama és tehetsége szerint választhat a tanuló. Az új tanítás-terv, melyet a közoktatásügyi államtitkárság is jóváhagyott, az I—V. osztállyal befejezőleg azonnal életbe lép; az V. osztállyal megnyílik a gimnáziumi és realszak. A gimnázium alsó tagozatába, valamint az V. osztályba minden különbözőzeti vizsgálat nélkül átléphetnek a volt polgári iskolai növendékek. A gimnázium I—IV. osztályában a latin nyelvből kapott elégtelen jegy nem számít. A javítóvizsgálatot a latinból csak a tanuló kívánságára tartjuk meg. A javítóvizsgálatok augusztus 30. és 31. napjain d. e. 8—12 óráig lesznek s azoknak díja tárgyanként 25 leu. A beiratások július és augusztus havában mindennap, szeptembernek pedig első három napján eszközöltnének. Az iskolai évet szeptember 5-én nyitjuk meg. Tájékoztató és tankönyvekről való gondoskodás céljából minden szülő jól teszi, ha gyermekét már most beiratja a főgimnáziumba. Leánytanulók a jövő iskolai évre is rendes tanulókul vétetnek fel. Az iskolai díj, mely szintén felekezeti megállapodáson alapszik, az alsó fokon 430 lei, felső fokon 830 lei. Tandíj alsó fokon 80 lei, felső fokon 160 lei. A jó maga viseletű és szorgalmas tanulók részben vagy egészben tandíjmentességben részesülhetnek. Székelyudvarhely, 1921 július 21-én. A főgimn. igazgatósága.

Köszönet. A Székelyudvarhelyi Önkéntes Tűzoltó Egyesület ezton mond halás közönetet mindazoknak, akik e hó 3-án rendezett népnepélyének sikere érdekében mint szereplők, vagy rendezők közreműködtek s akik a jótékony cél érdekében felülfizettek.

Az erdélyi ref. egyházkerület legutóbbi közgyűlésén kimondotta, hogy minden egyházköz-ség köteles magyar nyelvű elemi iskolát fenntartani. Az iskolaszervezést az igazgató tanács viszi keresztül. Ugyanekkor elhatározta — a lelkészhiányra való tekintettel — egy levita tanfolyam rendezését is. E tanfolyamot elvégző jelöltek a tanítói és lelkészi teendőket is önállóan végezhetik, továbbá segédlelkészi és hitoktatói minőségben is alkalmazhatók. A leviták kinevezése és szolgálatuk körének kijelölése a püspök hatáskörébe tartozik. A tanfolyamra augusztus 1-ig lehet jelentkezni.

A székelyföldi színkerület dolga. A miniszterium Fehér Imre szinigazgatójának adta ujabban a székelyföldi kerület színjátszási engedélyét. Ilyenformán csakis ez a társulat játszhat Székelyudvarhelyen, Csíkszeredában, Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen, stb. Fehér Imre társulata jelenleg Csíkszeredában működik, az onnan nyert hírek szerint a közönség elismerése és nagy foku pártolása mellett. Nálunk szept. 1-én kezd meg működését. A bérlet előjegyzés-sel Vákár Vilmos színművész bizatott meg, aki a napokban már megkezdte a bérletgyűjtést.

A „Napkelet” július 15-iki legújabb száma méltó a megelőzőhöz. Az átszervezés és kibővítés óta a kitűnő kolozsvári folyóirat nívója oly kiváló, cikkei annyira élvezetesek és érdekesek, hogy a magyarországi csehszlovákiai és jugoszláviai sajtó is a legnagyobb elismerés hangján ír róla. Ebben a számban a kolozsvári írók közül Paál Árpád, Beeski Andor, Walter Gyula, Kádár Imre, Seprődi János, az aradiak körül Ormos István és Nagy Daniel, a budapestiek közül Lányi Sarolta, Földi Mihály, Mohácsy Jenő, a kassaiak közül Mihályi Ödön, Márai Sándor, Major Dezső és Mészáros János, a berliniek közül Halász Gyula, Faludi Iván, a bécsiak közül Nagy Andor, Uitz Béla és Balázs Béla jobbnál jobb novelláit, verseit, színházi, irodalmi, kritikai és politikai cikkeit találjuk.

Idegen biztosítások bejelentése. A rom. kir. pénzügyminiszter kolozsvári vezérigazgatósága múlt hó 27-én 16787 sz. alatt elrendelte, hogy a jelenlegi Magyarország és Ausztria területén levő biztosító társaságokkal kötött biztosításokat — amennyiben ezek az illető társaságoknak nem a mai Románia területén levő fiókintézetinél kötettek — az érdekeltek folyó hó 25 ikéig a helybeli városi adóhivatalnál pontos adatokkal jelentésük be.

Anna bál a Szejke fürdőn. Ágh János a Szejke-fürdő agilis bérlője a fürdő közönségének és a Székelykereszturi Műkedvelő Társaság tagjainak közreműködésével f. hó 24-én, d. u. 4 órai kezdettel Anna bált rendez. A bált az esti órákban tartalmas pontokból összeállított Kabaré fogja megszakítani, mely után reggelig tartó táncmulatság következik. A közönségnek jóakaratu figyelmébe ajánljuk e mulatságot, annál is inkább, mivel a fürdő bérlője oly lelkiismeretes és szinte erejét felülmúló munkával igyekszik a Szejke-fürdő felvirágoztatására, hogy mindnyájunk leg-észesebb körülményeit megérdemli.

Az idők jele. Három önhibáján kívüli szegény iparosra hívja fel Sz. J. polgártársunk a helybeli közönség figyelmét. E három iparos: Barabás János fazakas, Szabó Ábel csizmadia és Kassai Béni szűcs, akik a legnagyobb nehézségekkel tengetik elagott életüket. Különösen az iparosok sürgős segítségét kéri, akiknek elsősorban kötelessége elesett társaik felsegítése.

Halálos kimenetelű összeütközés. F. hó 6-án a Csekefalváról Magyarandrásfalva felé vezető uton Fazekas Dénes gagy lakos nekijárt az előtte haladó tehén szekérnek, amelyen a 60 éves Bartos Ferencné székelykereszturi lakos ült fiával, aki a tehénket hajtotta. Az összeütközés oly erős volt, hogy Bartosné a szekérről leest és saját szekérének kereké alá került. A megriadt tehének tovább vitték a szekeret és néhány lépésnyire magukkal vontatták az öreg asszonyt. Súlyos sérülésekkel szabadtították ki a kerek alól, amelyekbe — dacára a gondos orvosi kezelésnek — e hó 17-én belehalt. A helyszíni szemle és vizsgálat foganatosítására bizottság szállott ki, melynek tagjai: Szabó Géza dr. vizsgáló bíró, Ehrlich István törvényszéki jegyző, Florescu vezető ügyész, Comsa dr. és Böhm dr. orvosok voltak. Fazekas ellen gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt a vizsgálat megindult.

Maga alá temette a fal, f. hó 16-án Barabás György 70 éves napszámot Nagy községben, aki a község határában a Szécsi Vas János által megvásárolt régi szeljház lebontásával foglalatokodott több gagy lakossal együtt. Társai segítségére siettek és kihúzták a romok alól, de néhány perc múlva súlyos sérüléseibe belehalt. A szerencsétlenséget az okozta, hogy a fal nem volt alátámasztva. Az ügy megvizsgálására kiküldött bizottság, melynek tagjai Szabó Géza dr. vizsg. bíró, Ehrlich István tvsz. j. Florescu vezető ügyész, Comsa dr. és Böhm dr. orvosok voltak, Szécsi Vas János ellen gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt megindította az eljárást.

JEGYZŐ URAK FIGYELMÉBE!
KÖZSÉGI SZÁMADÁSI FŐKÖNYV
nyomtatvány ivaekben kapható a
KÖNYVNYOMDA R.-T. papir- és
írószerkereskedésében. :: ::

KÖZGAZDASÁG.

A Földmives Szövetség közleményei.

A Földmives Szövetség központjából az elmúlt héten megkeresést nyertek az udvarhely-vármegyeyel, csiki, háromszéki mindazon községek, hol vásárok szoktak tartatni, hogy a vásárok pontos idejét közöljék a szövetséggel egy pontos vásárjegyzék összeállítására céljából. Ezen intézkedésre az adott okot, hogy több község vására a régi jegyzékben feltüntetett időről más időre tetették át s a gazdák gyakran hiába tették meg az utat s ezzel tetemes károkat szenvedtek.

A general bankjegyek becserélésénél a beváltó hivatalok, a kormány által kiadott rendelet értelmében, a hibás bélyegzésű és bélyegtelen generál bankjegyek beváltását megtagadták. Tekintettel arra, hogy a sok hamis bélyegzésű és bélyegtelen generál bankjegy hibákon kívül van a kezünkben, az elnökség a miniszterelnök és pénzügyminiszter urakhoz távirati uton kérést intézett, hogy az ilyen bankjegyek becserélésének is adjanak helyet és azt rendeljék el a beváltó hivataloknak, mivel a gazdanép ezen bankjegyek visszaszabásával újból tetemes kárt szenvedne.

A Földmives Szövetség, a tanácsülés határozata alapján, az 1922—3. évre egy gazdanaptárt ad ki, melynek munkálatai már beindítottak. A naptár remélhetőleg már szeptember hónapban készen lesz és szétosztásra kerül.

Központunk ez uton is kéri a gazdaköröket, hogy az árucarnok ivaét július hó végéig okvetlen szolgáltatásuk be, mert a lépéseket az őszi gabona, valamint az őszi vetőmag beszerzésére már meg kell tenni. Kérjük a gazdaköröket, hogy az őszi vetőmag szükségleteiket lehetőleg augusztus hó 10-ig jelentsék be. Az összeírás véggett gyűléseket ne tartsanak, hanem jelentésüket hozzávetőleges számítások alapján tegyék meg.

A központ a vármegye egyes gócpontjain gazdanapokat óhajt tartani gazdasági előadásokkal. Felkéri azokat a gazdaköröket, melyek egy ilyen gazdanap rendezésére vállalkoznának, hogy eziránt a központtal lépjenek érintkezésbe.

A tenyészállatok törzskönyvelésére vonatkozóan a gazdakörök még nem intézkedtek. Sürgős intézkedéseket kérünk, mert a kitűzött határidő már néhány nap múlva letelik és végtelen szomorú volna, ha a gazdakörök a törzskönyvelést elmulasztanák. A törzskönyvelési ivaek a törzskönyvelés megejtése után a központhoz beküldendők, melynek vételével a tulajdonosok a szükséges igazolványt meg fogják kapni.

Az aratás a vármegye területén általánosan megkezdődött. Terméseredményünk az ősziében nagyon gyenge. Kat. holdankint 4.2 métermázsá. Tavasziban szép terméseredmény mutatkozik.

Uj maximális árak.

Az ármegállapító bizottság Odorheiu város területére 1921 július 20-tól kezdődő érvénnyel a következő árszabást állapította meg:

I. Hus, zsír és szalonna félék. Marhahus kg.-ja 6, bivalyhus kg.-ja 5, borjúhus kg.-ja 6, sertésus kg.-ja 10, juhhus kg.-ja 4, sertés zsír 20, paprikás, vagy csemege szalonna 20, nyers szalonna (zsírnak való) 14, fehér sózott szalonna 16, füstös szalonna 17, hár 16, vegyes felvágott 15, nyári szalámi 15, téli szalámi 60, száraz kolbász 8 lei.

II. Péksütemény és liszt félék. Barna kenyér kg.-ja 3.50, fehér kenyér kg.-ja 5.—, 0-ás liszt 6.—, főzőliszt 5.—, kenyérliszt 3.50, tengeri liszt 2.50, kifli vagy zsemlye 3—3 drb. 1.— lei.

III. Tejtermékek. Tehéntej 1 liter 1.50, bivalytej 1 liter 2, tejjel 1 liter 8, falusi vaj kg.-ja 20, teavaj csomagolva 30, tehéntúró 6, juhtúró 12, juhsajt 10, orda 8 lei.

IV. Vegyes élelm. cikkek. Paradicsom kg.-ja 5 lei, zöld paprika darabja 50 banitól 1 leilig, káposzta darabja 2 leitől 4 leilig, zöld bab 1 kg. 1 lei, zöld borsó kg.-ja 2 lei 50 bani, burgonya literje 50 bani, murek kötése 80 bani, petrezselyem kötése 40 bani, zöld hagyma kötése 40—50 bani, ugorka darabja 20—40 bani, kalarábé darabja 20—40 bani, tojás darabja 50 bani.

Aki jelen rendeletet megszegi, 100—10000 leilig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetén 15 naptól 6 hónapig terjedhető elzárással büntetettik.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely) Cenzurat: C. T. Circa.

AZ
„ELLENZÉK”
NAPONTA KAPHATÓ
A KÖNYVNYOMDA R.-T. PAPIR-
ÉS ÍRÓSZERKERESKEDÉSÉBEN.

Árverés a rendőrségen.

F. hó 28-án d. e. 10 órakor a rendőrség udvarán szalon- és egyéb butorok árverés útján eladatnak.

Önkéntes árverés.

Székelyudvarhelyt, a Fapiacon, a villanyteleppel átellenben levő üres telken 32.000 drb. égetett téglá szekerenként 250 Lei kikiáltási áron, továbbá mintegy 700 köbláb, épülethez való száraz faragott fa köbláboként 1 Lei kikiáltási áron, 2 öles foszpideszák darabonként 5 Lei kikiáltási áron, 20 darab ajtókeret darabonként 20 Lei kikiáltási áron önkéntes nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében a helyszínén, f. évi július hó 26 án délelőtt 10 órakor elfognak adadni.

Az Első Székelyudvarhelyi
Börgyár Részv.-Társaság

BŐRÜZLETÉBEN

a Florián-féle házban mindenféle bőrök, talpak s a bőrüzlet keretébe tartozó cikkek nagyban, mint kicsinyben a legelőnyösebb árban kaphatók.

Dela judecatoria de ocol din Cristur.

G. 1359—1921.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t.-c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a cristuri kir. jbiróságának 837—23 sz. végzése következtében dr. Elekes Demos cristuri ügyvéd által képv. Gyarmathi Lajos végrehajtató javára 1500 lei s jár. erejéig 1921 július hó 8 napján fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 6000 leire becsült következő ingóságok, u. m.: 2 fekete herélt ló nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a cristuri kir. jbiróságának G. 1339—1921 számú végzése folytán 1500 lei tőkekövetelés, ennek 1921. évi április hó 23 től járó 5% os kamatai és eddig összesen 642 lei 50 bani bíróság megállapított költségek erejéig Fiatalfán végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1921. évi **augusztus hó 22 napjának** d. u. 3 órája határidőül kitűztetik és ehhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881: LX. t.-c. 107. és 108. § ai értelmében készpénzbeni kifizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfogták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881: LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Cristur, 1921. évi július hó 19-ik napján.

Szabó Mihály, bírói kiküldött.

Egy 6 lóerős Kazán cséplővel eladó

Ertekezhetni Ambrus Jánosnál Szentegyházasszalu

Az odorheui törvényszék.

Fsoc 150—1921/23.

Hirdetmény.

Az odorheui törvényszék, mint kereskedelmi bíróság, mivel az Oklánd és vidéke fogyasztási-és értékesítő szövetezte a felosztást, illetőleg felhasználást az 1912 évi szeptember hó 15 én tartott közgyűlésen elhatározta:

felhívja a szövetezket hitelezőit, hogy a követeléseiket ezen hirdetmény közzétételétől számított 6 hó alatt érvényesítsék.

Odorheiu, 1921 június 21 én.

Nagy Kálmán trv. bír.

A kiadmány hitelűl: **Olvashatatlan aláírás** shiv. tisztviselő.

Budapestről

az összes 1920—21 évben megjelent

MAGYAR
KÖNYVUJDONSÁGOK
megérkeztek
SZÉKELY JÁNOS
könyvkereskedésébe.

Vétel-eladás!**Ugron Ákos gazdasága keres megvételre:**

1 darab 4—8 lóerős villanymotort, transmissiókat, nagyobb daralót és répvágót géphajtásra

Kínál cserébe 30% pótlással a vevő fél részéről prima Székács-féle fajbuzza vetőmagot más őszi buzáért; őszi árpa vetőmagot tavaszi árpáért.

Előjegyzéseket elfogad prima, speciális rostával tisztított len- és kendermagra.

Elfogad megrendeléseket őszi le- szállításra, házhoz küldve káposzta, hagyma, krumpi és más kerti veteményekre, továbbá prima fehér és tarka babra.

Elsőrendű téli szalámit

5 kg. os postacsomagban franco küld utáúvét mellett a Szamosújvári Sertéshizlalo R.-t. Ára kilogrammonként **60 Lei**, csomagolás díjtalan.

Unio-gőzmosóda Brassó

képviselőt elvállaltam, s mindenféle gallérok és kézelők mosását és vasalását, ugy-szintén ruhaneműk tisztítását a legpontosabb kiszolgálás mellett, jutányos áron követtem. Az elvállalt ruhaneműk 8 nap alatt szállítva lesznek. — Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY JÁNOS

Odorheiu-Székelyudvarhely, Strada Principessa Elisabeta (Bethlen utca) 17. szám.

Odorheui törvényszék.

C. 220—2. 1921.

Hirdetmény.

Az odorheui törvényszék közhírré teszi, hogy Kis Elek sz. Kis Rebeka sükői lakos részéről az 1911. I. t.-c. 748. § a alapján előterjesztett kérelem folytán az olasz fronton, mint a volt m. kir. 23. honvéd gyalogezred törzsdömestere, 1918. évi május hó 11 én állítólag elhalt Kis Elek volt sükői lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Sebesi Ákos ügyvéd, odorheui lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Kis Eleket és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot, vagy az ügygondnokot a Kis Elek életbenlétéről értesítsék, egyszerű-mind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek a „Gazeta Oficiala“-ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu, 1921. március 23.

Dr. Glósz Miksa, s. k., tszéki bír.

A kiadmány hitelűl: **Florián**, shiv. tisztv.

Hirsch Ignác
ujonnan berendezett fűszerüzletében
naponként friss teavaj
kapható.

Legjobb minőségű
elegáns és jutányos
a Turulcipő

Székelyudvarhelyi fiókesető:

RITTER LIPÓT

Kossuth-utca 9. szám.

Eladó egy teljesen jókarban levő

14 HP. benzinlokomobil

Cim: **AMBRUS MIHÁLY** Odorheiu-Székelyhely, Kornis-utca 22. szám.

A Jóhírnevű

brassói Czell Károly-féle likörgyár
odorheii-székelyudvarhelyi
raktárát

LAPKA HENRIK

Str. Principessa Elisaveta (Bethlen-u.) 24. sz. a. üzletében helyezte el, hol mindenféle

édesített szeszes italok, likörök, legfinomabb krém-likörök, rum, cognac, szilva, borseprő, törköly stb, stb., ugyszintén **erdélyi**

FAJBOROK

nagyban és kicsinyben
legelőcsőbb napi árban kaphatók.

Vendéglőmbé a bejárás a kapun történik, hol vendégeim a már ismert fajboraimat, a nyári szezonban finom derestyei barna és világos poharas és üveges **CZELL-söröket** jégbehűtve, előzőkeny kiszolgálás mellett, a legszolidabb árban kapják.

Szives pártfogást kér tisztelettel:

Lapka Henrik, vendéglős.

Megint új és olcsó áruk érkeznek

HIRSCH RUDOLF közismert divatáru-üzletébe.

Külön felhívom a figyelmét a vásárló közönségnek

jóminőségű és olcsó férfiszövevényeimre,

vásznakra, zefirokekre és mindennemű mosó és szövött-árukra, stb., stb.